

ಒಟ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 26]

[ಒಟ್ಟು ಮುದ್ರಿತ ಪುಟಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 4

Total No. of Questions : 26]

[Total No. of Printed Pages : 4

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : **458-M (RS)**

Code No. : **458-M (RS)**

ಡಿ.ಎಲ್.ಎಡ್. ದ್ವಿತೀಯ ವರ್ಷ

D.El.Ed. SECOND YEAR

ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಕೂಲಿಸುವುದು — ವಿಜ್ಞಾನ
(ಐಚ್ಛಿಕ ವಿಷಯ)

**FACILITATING LEARNING — SCIENCE
(OPTIONAL)**

(ಮರಾಠಿ ಭಾಷಾಂತರ)

(Marathi Version)

(ಪರಿಷ್ಕೃತ ಪಠ್ಯವಸ್ತು)

(Revised Syllabus)

ದಿನಾಂಕ : 11. 01. 2020]

Date : 11. 01. 2020]

ಸಮಯ : ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 10.00 ರಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 1.00 ರವರೆಗೆ]

[ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು : 60

Time : 10.00 A.M. to 1.00 P.M.]

[Max. Marks : 60

ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯ ನೋಂದಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ

Register Number of the Candidate

भाग - I

खालील प्रत्येक प्रश्नाला चार पर्याय दिलेले आहेत. अति योग्य उत्तर निवडा आणि उत्तर पत्रिकेत लिहा. सर्व प्रश्न सक्तीचे आहेत. 10 × 1 = 10

1. खालीलपैकी कोणत्या नैसर्गिक आपत्तीला विशिष्ट सुरुवात आणि शेवट नसली ?

(A) वादळ

(B) भूकंप

(C) ज्वालामुखी

(D) दुष्काळ.

2. विस्तृत रूपातील वैज्ञानिक ज्ञानाच्या विकासासाठी कारणीभूत नसलेला मानवाचा मुळ गुण आहे

(A) कारणमिमांसा

(B) धार्मिकता

(C) आंतर दृष्टी

(D) कठोर परिश्रम.

D. El.Ed. - II (RS)

4014

[Turn over

3. हवेतील ऑक्सीजनचे अस्तित्व शोधून काढणारा शास्त्रज्ञ आहे
 (A) मेंडेलिव्ह (B) ग्रेगोर मेंडेल
 (C) जोसेफ प्रिस्टले (D) मेरी क्युरी.
4. शिक्षकांच्या कौशल्य किंवा पद्धतीचे निरीक्षण करून विद्यार्थी अध्ययन करतो. ती पद्धती आहे
 (A) प्रात्यक्षिक (B) गट चर्चा
 (C) मेंदूतील विचारांचे काहूर (D) व्याख्यान.
5. 'पाण्याचा सुस्थिर वापर' ही परिकल्पना विद्यार्थ्यांमध्ये बिंबविण्यासाठी शिक्षकाने भेट देण्याजोगे ठिकाण आहे
 (A) धबधबा (B) नदी
 (C) सांडपाण्यावरील प्रक्रिया घटक (D) जल विद्युत प्रकल्प.
6. कमाल अध्ययन यामुळे होते
 (A) श्रवण (B) प्रत्यक्ष अनुभव
 (C) निरीक्षण (D) संभाषण.
7. वायू स्थितीतून द्रव स्थितीत होणाऱ्या पदार्थाच्या बदलाच्या प्रक्रियेला म्हणतात
 (A) संघनन (B) वितळणे
 (C) वाष्पीभवन (D) संप्लवन.
8. कमळ वनस्पती पाण्यावर तरंगण्याचे कारण
 (A) ते वजनाने हलके असते (B) पानांना मेणाचे आवरण असते
 (C) पाने मोठी विस्तृत असतात (D) त्यात हवेचे कप्पे असतात.
9. आकलनात्मक मौल्यमापनाचे उदाहरण आहे
 (A) बालकाच्या सर्वांगीण प्रगतीला श्रेणी रूप देणे
 (B) घटक चाचणी
 (C) वर्गखोलीतील अध्ययन प्रक्रियेत ताबडतोब पुनरावलोकन करणे (Feed back)
 (D) वार्षिक परीक्षा.
10. स्व:मौल्यमापनासाठी बालकाने वापरलेले साधन आहे
 (A) KWL ग्रिड (Grid) (B) घटक चाचणी
 (C) दर्जा मापन श्रेणी (D) कार्य कागद.

भाग - II

खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर अर्ध्या पानापेक्षा जास्त असू नये. 5 × 2 = 10

11. विज्ञानाच्या वर्गखोलीमध्ये विद्यार्थ्यांमध्ये कुतुहल आणि सृजनशील विकसित करण्याची प्रत्येकी एक स्थिती लिहा.
12. 'ज्वलनासाठी ऑक्सीजन आवश्यक आहे.' हे तुम्ही प्रयोगाद्वारे कसे वर्णन कराल ?
13. माशाना त्यांच्या पाण्यातील मुलस्थानात परिणामकारकरीत्या तडजोडीसाठी त्यांच्या शरीरातील रूपांतराबद्दल लिहा.

14. “विचारणा ही एक उत्स्फूर्त अध्ययन प्रक्रिया आहे.” मार्गदर्शक विचारणा पद्धतीत समाविष्ट असणाऱ्या कोणत्याही चार घटकांची यादी करा.
15. “जीवातील विविधता” या घटकाच्या अध्ययनामध्ये विद्यार्थ्यांना तुम्ही कसे गुंतवून ठेवाल ?
16. एका उत्तम संपन्मुलाचे कोणतीही चार लक्षणे लिहा.
17. तरंगणे आणि बुडणे च्या अध्यापनासाठी तुमच्या परिसरातील ताबडतोब मिळणाऱ्या कोणत्याही चार वस्तुंची नावे लिहा.
18. ऊर्जास्रोत या पाठावर एक बहुपर्यायी प्रश्न तयार करा.

भाग - III

खालील प्रत्येक प्रश्नाला पर्यायी प्रश्न दिलेला आहे. त्यापैकी (a) किंवा (b) चे उत्तर लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर **एका** पानापेक्षा अधिक (जास्त) असू नये. 8 × 5 = 40

19. (a) विद्यार्थ्यांमध्ये विज्ञानाचे परिणामकारक अध्यापनाने विकसित होणार खालील मुल्ये तुम्ही कशी पडताळाल ?
 - (i) प्रामाणिकपणा आणि एकात्मता.
 - (ii) जिद्दीने काम करणे.

किंवा

- (b) खालील विधानांचे समर्पक उदाहरणासह तुम्ही कसे स्पष्टीकरण कराल ?
“संद्रिय शेती पद्धतीने तयार केलेल्या आहार पदार्थांचे सेवन करून आरोग्य आणि सदृढपणा राखला जातो.”
20. (a) आहारातील स्टार्चचे अस्तीत्व ओळखण्याच्या प्रयोगाची मांडणी तुम्ही कशी कराल या प्रयोगाद्वारे विद्यार्थ्यांमध्ये विकसित केलेल्या कोणत्याही दोन कौशल्य प्रक्रिया ओळखा.

किंवा

- (b) “वनस्पतींचे श्वसन” या मुद्याच्या वर्गखोलातील प्रात्यक्षिकासाठी तुम्ही प्रयोगाची मांडणी कशी कराल ? या प्रयोगाद्वारे विकसित केलेल्या कोणत्याही दोन कौशल्य प्रक्रियांची तुम्ही यादी कराल.
21. (a) NCF-2005 नुसार प्राथमिक शाळांमध्ये विज्ञानाच्या अध्यापनाची ध्येये आणि वैशिष्ट्ये लिहा.

किंवा

- (b) गट चर्चेतील शिक्षक आणि विद्यार्थ्यांच्या भूमिकेचे थोडक्यात वर्णन करा.
22. (a) रचनावादाच्या मार्गदर्शक तत्वांचे थोडक्यात वर्णन करा.

किंवा

- (b) अध्ययनात न्युनता असणाऱ्या मुलांसाठी भौतिक परिसर आणि अध्ययन साधनात बदल तुम्ही कसे कराल ?

23. (a) “वस्तू वेगळे करणे” या घटकासाठी शोध घेणे याबद्दल रचना तुम्ही कशी कराल आणि कृतीचे वर्णन करा.

किंवा

- (b) पाण्याचे संरक्षण या घटकासाठी विस्तार आणि मौल्यमापन कृतीची रचना तुम्ही कशी कराल ?
24. (a) एक ग्रामीण शाळेतील विज्ञान शिक्षक म्हणून स्थानिक साधनांचा वापर “द्रव्याची अवस्था” या घटकाच्या परिणामकारक अध्यापनासाठी तुम्ही कशी सुचना कराल ? त्याचा वापर तुम्ही कसा कराल त्याचे वर्णन करा.

किंवा

- (b) उच्च प्राथमिक शाळेतील विज्ञान पुस्तकाचे एक शिक्षक म्हणून तुम्ही कसे चिकित्सक पृथःकरण कराल ?
25. (a) विज्ञानाच्या अध्ययनातील विद्यार्थ्यांच्या प्रगतीचा अहवाल देताना वापरलेल्या परिमानांचे विश्लेषण करा.

किंवा

- (b) वेन आकृतीच्या सहाय्याने आहाराच्या सवयीच्या आधारे प्राण्यांचे वर्गीकरण तुम्ही कसे कराल ?
26. (a) आकलनात्मक मौल्यमापनाच्या विविध तंत्रांची यादी करा. कोणत्याही दोन तंत्रांचे थोडक्यात वर्णन करा.

किंवा

- (b) “रेशीम किड्यांचे जोवन चक्र” या घटकासाठी विज्ञान दैनंदिनीचे तुम्ही कसे व्यवस्थापन कराल ?
